

Oltin asr. Hind diyorini zabt etgan Bobur ma'rifati

Feruza Kutliyevna Kurbanova
feruzakurbanova75@gmail.com
Buxoro ixtisoslashtirilgan san'at maktabi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Zahriddin Muhammad Bobur va uning Boburiylar sulolasi davrida Hindiston taraqqiyot Hindiston ma'rifati madaniyati rivoji yo'lida qilgan ishlari bayoni keltirilgan bo'lib, maqolada hozirda ayrim hind adabiyotida qoralangan Bobur shaxsiyati haqida ishonchli manbalar tahlil qilinib Boburning ma'naviyati uning qiziqishlari dunyo qarashini o'rganishga alohida e'tibor qaratilgan, maqolda asosan sulolaning bugungi kun uchun Boburiylar sulolasi davrining madaniyat merosining ahamiyatini o'rganish va tahlil qilish masalalari ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: Bobur shaxsiyati, Boburiylar sulolasi, Mo'g'ullar imperiyasi, Boburiylar adabiyoti, Boburiylar ma'rifati, madaniy meros, "Boburnoma", iqtisodiy taraqqiyot, oltin davr

Golden age. The enlightenment of Babur which possessed the India

Feruza Kutliyevna Kurbanova
feruzakurbanova75@gmail.com
Bukhara specialized art school

Abstract: In this article, Zahriddin Muhammad Babur and his work during the Babur dynasty during the development of India in the direction of the development of the culture of the Indian Enlightenment are presented. For today, issues of studying and analyzing the importance of the cultural heritage of the Baburi dynasty are put forward.

Keywords: Babur's personality, Babur dynasty, Mongol Empire, Babur literature, Babur enlightenment, cultural heritage, "Boburnoma", economic development, golden age

KIRISH

U go'zallikni sevadi bu davrda Arxitektura shunday ediki, go'yo farishtalar o'zlari kelib, ulug'vor imoratlar qurgandek edi. Bunday badiiy ijod yer yuzida kamdan-kam uchraydi. "Aurangzebdan tashqari barcha" Boburiylar imperatorlari Lalita san'atining rivojlanishiga faol hissa qo'shgan. Shuning uchun bu davr "Oltin asr" edi.

Ha bu Boburiylar sulolasi davrida yashab o'tgan mashhur Hind tarixchisining o'z asarlarida Zahriddin Muhammad Boburga bergan tarifi: Zahriddin Muhammad Bobur bu isimni eshitganimizda barchamizning ko'z oldimizda o'zbek mumtoz adabiyotining yirik vakili, buyuk shoir, tarixchi, geograf, davlat arbobi, iste'dodli sarkarda, boburiylar sulolasi asoschisi, temuriy shahzoda va be ixtiyoriy Hindiston va Boburnoma gavdalanadi.

Garchand Zahriddin Muhammad Boburning Hindiston uchun ahamiyati katta bo'lsada o'zbek adabiyotlarida bu haqda ma'lumotlar juda oz keltirilgan. Hindiy adabiyotlarning ayrimlarida esa Mug'ullar imperiyasi nomi ostida bosqichi deya ta'riflangan tarixiy qoralangan Bobur shaxsiyati haqida fikrlar talaygina shunday ekan bugun Bobur shaxsiyati ma'rifatini targ'ib qilish uning Hindiston ravnaqu ma'rifati yo'lida qilgan ishlarini bayon etish uni ommalashtirish bugungi kun yoshlari ongiga Bobur, (forscha: "Yo'lbars") ulug'vorligini singdirishning birdan bir yo'lidir.

MAVZU YUZASIDAN ADABIYOTLAR TAHLILI

Hindiston tarixida Zahriddin Muhammad Bobur qisqacha shunday tariflanadi: Bobur, (forscha: "Yo'lbars") ham Bobar yoki Bober deb yozgan, asl ismi Zahir al-Din Muhammad, (1483-yil 15-fevralda tug'ilgan, Farg'ona xonligi [hozirgi O'zbekistonda] - 1530-yil 26-dekabr, Agrada vafot etgan), imperator (1526-30) va asoschisi shimoliy Mug'ullar sulolasi. Mo'g'ul avlodi Bobur Chingizxon va Temur (Tamerlan) harbiy sarguzashtchi, fahmli lashkarboshi, shoir va daho yozuvchi, shuningdek, davlat arbobi bo'lgan.[1]

Bobur (taxallusi; to'liq ismi Zahiriddin Muhammad ibn Umarshayx Mirzo; 14-fevral 1483 - 26-Dekabr 1530) - o'zbek mumtoz adabiyotining yirik vakili, buyuk shoir, tarixchi, geograf, davlat arbobi, iste'dodli sarkarda, boburiylar sulolasi asoschisi, temuriy shahzoda.[1] Bobur o'z davrining buyuk shaxslaridan biridir. Uning she'rlari, ruboiylari o'z vaqtida va hozir ham sevib o'qilmoqda.

Burning Hindistonga kirib kelishi va hukmronligi

Bizga ma'lumki 1519-1525 yillar davomida Hindistonni qo'lga kiritish uchun bir necha bor janglar olib bordi. 1526 yil aprel oyida Panipatda Hindiston Sultoni Ibrohim Lo'di bilan va 1527 yili mart oyida Chitora hokimi Rano Sango bilan bo'lgan janglarda Boburning qo'li baland keldi. Tarixiy ma'lumotlarning bayon qilishicha, Boburning Hindistonga yurishida Dehli hukmdori Ibrohim Sulton siyosatidan norozi bo'lgan Panjob hokimlari ham Boburni qo'llaganlar va Sikri jangidagi bu g'alaba Boburga Hindistonda o'z hukmronligini uzil kesil o'rnatish va Boburiylar sulolasini barpo etish imkoniyatini berdi. Ovro'po tarixchiligida "Buyuk mo'g'ullar" nomi bilan "g'alati mashhur" bo'lgan, aslida "Boburiylar sulolasi" Hindistonda 300 yildan ortiq hukmronlik qildi.

Bobur bu g'alabadan keyin uzoq yashamadi - 1530 yil dekabr oyida Agra shahrida vafot etdi va keyinroq uning vasiyatiga ko'ra farzandlari uning xokini Kobulga olib kelib dafn etdilar.[2]

Bobur davrining ko'p qismini urushlarda o'tkazgan bo'lsa-da, u binolar qurish uchun Kustutuniyadan hunarmandlarni chaqirgan. U Agra, Bayana, Gvalior, Dholpur, Sikri va boshqalarda masjidlar va binolar qurdi.

NATIJA VA MUHOKAMA

Hindiston madaniyati ma'rifati yo'lida Boburiylar sulolasining o'rni

Zahridin Muhammad Bobur rasm chizishga alohida mehr qo'ygan edi. Bobur "Tuzuk-e-Babriy" asarida "Men fors rassomlikligidan chuqur bilimga ega edim", deb yozgan edi. Bobur Behzod ismli mashhur rassomga homiylik qilgan. Bobur fors, xitoy, buddist va hind san'atlarini aralashtirib, yangi san'at uslubini tug'di. Bobur she'riyat va musiqa san'atining yuksalishida ham faol ishtirok etgan. Bobur musiqaga ham juda mehr qo'ygan. U musiqa san'ati haqida kitob ham yozgan.

Boburning o'zi oliy darajadagi olim va yozuvchi edi. Bobur o'zining "Tuzuk-i-Babriy" tarjimai holini turk tilida yozgan. Fors tiliga "Boburnoma" nomi bilan tarjima qilingan. Bu Hindistonning o'sha paytdagi siyosiy va iqtisodiy ahvoli haqida ma'lumot beruvchi Hindiston tarixi uchun ajoyib asardir. Bobur turkiy tilda "Divon" ni she'rlar to'plamini ham yozgan.

Boburiylar davrining eng muhim xususiyati shu davrda san'atning yuksak rivojlanishi edi. Boburiylarning barcha hukmdorlari o'qimishli bo'lib, olimlar, yozuvchilar va san'atkorlarga hurmat va ehtirom bilan qarashgan. Bir olimning so'zlariga ko'ra, "Boburiylar davrida qurilish, rasm, she'riyat va musiqa san'ati yangi shaklga ega bo'ldi".[3]

Bobur shaxsiyati

Qat'iyat - G'alabalarda ham, mag'lubiyatlarda ham u hech qachon taslim bo'lmagan. U hayotida bor-yo'g'i ikkita yirik jangda g'alaba qozongan: Panipat I Ibrohim Lodxini mag'lub etgan va Shafqatsiz Rana Sanga bilan jang qilgan.

Kamtarlik - Bobur o'z diyorini qo'ldan boy berganda ham g'alabalar quchganida ham o'z sodiq askarlariga birdek munosabatda bo'lardi.

Madaniyati - bugungi Hindistonning san'ati, arxitekturasi, adabiyoti, musiqasi va Hind milliy oshxonasida ham o'z merosxo'rlariga o'tkazgan madaniyat o'z aksini etgan topgan.

Halollik - Boburning tarjima holi bo'lmish "Boburnoma" (asli chig'atoy turkiy tilida yozilgan) shafqatsizlarcha halol. U ko'chirilgan odamning azobini ochib beradi, shuningdek, muvaffaqiyatli imperiya quruvchining hayajonini tushunishga yordam beradi.

Hindistonni dunyoviy davlat qilish maqsadi

Hindiston tarixi, Dehli sultonligi davri Teokratiya deb atalgan, chunki Islom davlatning e'lon qilingan dini bo'lgan va har bir hukmdor Islom olamining boshlig'i xalifaga sodiq bo'lgan.

Bu davrdagi barcha musulmon hukmdorlar o'zlarini sulton yoki xalifa vakillari deb atashadi. Bobur bu amaliyotni bekor qilgan Hindistonning birinchi musulmon hukmdori edi. Bu toj maqomini oshirdi. Bobur o'zini "Padshoh" deb e'lon qilgan. Natijada, u xalifa bilan barcha aloqalarni uzdi va o'zini nazariy va amaliy jihatdan har qanday teokratik ta'sirdan xoli deb e'lon qildi.[4]

Shu tariqa, Bobur O'rta asrlarda Hindistonda dunyoviy davlat poydevorini qurish masalasini ko'rib chiqqan birinchi musulmon hukmdori deb ishonch bilan aytish mumkin.

Iqtisodiy nuqtai nazardan

Kobul va Qandhorning nazorati Hindistonning xalqaro savdosini kuchaytirdi, chunki bu ikki shahar Xitoyga va O'rta er dengizi portlariga yo'l olgan karvonlar uchun boshlang'ich manzil bo'lib xizmat qildi. Natijada Hindiston muhim trans-Osiyo savdosida ishtirok etishi imkoniga ega bo'ldi.

Boburning yangicha strategiyasi

Bobur hind boshliqlari va askarlariga yangicha urush uslubini ko'rsatdi. Qo'shinni jang maydonida bo'linmalarga bo'lish va bir qancha qo'shnlarni zaxirada saqlash tizimi uning "Tug'ma" strategiyasi bilan boshlangan. Otlar asta-sekin jang maydonlarida fillarni almashtirdilar. Bobur hukmronligidan oldin hind janglarida porox ko'p ishlatilmagan. Birinchi Panipat jangidan keyin Hindistonda to'p va porox keng qo'llanila boshlandi.

Hindistonning tashqi bosqinlardan xavfsizligi

Kobul va Qandhor Kushon imperiyasi qulagandan keyin birinchi marta Shimoliy Hindiston imperiyasining asosiy elementlariga aylandi. Bu hududlar hamisha Hindistonga bosqinlar uyushtirish uchun maydon bo'lib xizmat qilgani uchun Bobur va uning vorislari Hindistonni bosib olib, taxminan 300 yil davomida tashqi bosqinlardan himoya qila oldilar deb ta'kidlagan.

Hindistonda ulkan imperiyaning boshlanishi

Boburning istilolari ulkan saltanatning barpo etilishiga zamin yaratdi. U Hindistonning kambag'al iqtisodiyotini boshqarishda qiyinchiliklarga uchragan. Shunga qaramay, keyinchalik Akbar tomonidan kengaytirilgan Boburiylar imperiyasining asoslari qurildi.[5]

Boburning g'alabalari mamlakatning markaziy boshqaruv tizimini avvalgi shon-shuhratini tikladi. Akbar hukmronligi davrida esa bu ulkan hukumatga asos solingan.

Boburiylar sulolasi qoldirgan madaniy adabiy merosi

Boburiylar imperiyasi (1526-1857) Hindiston yarim orolining madaniy tarixida juda muhim davr edi. Bobur 1526 yilda Panipatdagi birinchi jangda Dehli sultoni

Ibrohim Lodiy ustidan g'alaba qozonib, Boburiylar imperiyasiga asos solgan. Bu davrda rassomlik, to'qimachilik, adabiyot, she'riyat, me'morchilik kabi san'at rivojlandi. Sanoqsiz adabiyot asarlari turli xil rassomlar asosiy qismi Boburiylar shohlari va shahzodalari tomonidan yaratilgan.

Humoyun davrida

Humoyunning butun hayoti mashaqqatlarga to'la bo'lgan, lekin Humoyun san'at taraqqiyotiga katta qiziqish bildirgan. Humoyunning eng katta hissi rassomchilik san'atida edi. Humoyun o'zi bilan Forsning ikki taniqli rassomi Xoja Abdus Samad va Sayyid Ali Tabrijiyni olib keldi. U alohida rangtasvir bo'limi tashkil etdi. Humoyun unga "Dostoni Homir Hamza" nomli kitobni chizishni topshirdi. Humoyun ham adabiyot taraqqiyoti uchun yetarlicha mehnat qildi. Humoyun olim bo'lib, yozishni ham yaxshi ko'rardi. Humoyun "Din-e-Panah" nomli kutubxona tashkil qildi. U olimlar va yozuvchilarning homiyi edi Va ularga hurmat va ehtirom bilan qarar edi. O'z davrining mashhur olimlaridan Mirzo Haydar "Tarixi-Rasidiy"ni, Jauhar "Tajkirat-ul-vaqiyat"ni, Sirhindi Nurul Haq "Zubdatul tavorix" ni yozgan. Humoyunning singlisi Gulbadan begim "Humoyunnoma" ni yozgan bo'lib, u tarixiy va adabiy asar sifatida Boburiylar adabiyotida alohida o'rin tutadi.

Humoyun me'morchilikka ham alohida mehr qo'ygan. Garchi ko'p vaqtini urushlarda o'tkazgan bo'lsa-da, binolar qurilishiga alohida e'tibor berardi, u bir qancha masjidlar qurdirdi va ulardan biri Fotehobodda (Hisor) hali ham mavjud bo'lib, bu me'moriy jihatdan Ushbu masjidida Meenalitkalarida forsha uslubda ishlangan. Bundan tashqari, "Din-e-Panah" kutubxonasi va "Humoyun maqbarasi" ham muhim binolardir. Maqbara haqida aytilishicha, bu maqbara eron va hind uslublarini uyg'unlashtirishning o'ziga xos namunasi. [6]

Akbar davridagi taraqqiyot

Akbar davrida turli san'atning rivojlanishini quyidagicha izohlash mumkin:

(1) Arxitektura

Akbar davrida me'morchilik san'atida ulkan yuksalish kuzatildi. Abul Fazl shunday deb yozgan edi: "Imoratlarning rejasini imperatorning o'zi tuzar, qalb va aql ijodini tosh va loyga kiyintirar edi". Akbar ko'plab ulkan binolar qurdi. Akbar Dehlida "Humoyun qabri"ni qurdirdi va u milodiy 1559 yilda qurib bitkazildi. Uning ustki qismi Fors uslubiga ko'ra, pastki qismi esa hind uslubiga ta'sir qilgan. Akbar Fatehpur Sikri shahrida ko'plab buyuk binolar qurdi. U Gujarat g'alabasini nishonlash uchun milodiy 1576 yilda "Buland Darvazani" qurdirdi. U Ollohobodda qal'a qurdirdi va u 40 yil ichida qurib bitkazildi. Uning davrining boshqa yirik binolari: Qizil qal'a Agra, Jahongiri Mahal, Akbari Mahal, Fatehpur Sikri binolari, Jodha Bay saroyi, Turk Sulton saroyi, Birbal saroyi, Divan-i-Xas, Panch Mahal, Jyotish Bxavan va boshqalar har qad rostlagan.

(2) Rassomchilik

Akbar rassomchilikni yuksaltirishga ham faol hissa qo'shgan. U Eron va hind rassomlariga homiylik qilgan. Akbar davrida ko'plab rangtasvirlar ishlangan, qo'lda yozilgan kitoblar tasvirlangan. Akbarning ko'plab mavzularda rasmlari ham bor.

(3) Musiqa

Akbar musiqa san'atiga katta qiziqish bildirgan. Uning o'zi ham musiqani yaxshi biluvchi edi. Uning saroyida 36 ta mashhur qo'shiqchi bor edi, ular orasida Tansen va Baz Bahodur ayniqsa mashhur edi. Bu davrning boshqa mashhur qo'shiqchilari Baba Ramdas, Baiju Bawra va boshqalar edi.

(4) Adabiyot

Akbar adabiy taraqqiyotga alohida e'tibor bergan. Uning asosiy jihatlari quyidagilar edi

(1) Fors tili

Akbar davrida fors tilida matnlar va she'rlar yozish davom etgan. Bu davrning mashhur olimlari Abul Fazl, Abdulqodir Badayuniy va Fayziy edilar. Abul Fazl "Ayn-i Akbariy" va "Akbarнома"ni yaratgan. Nizomuddin Akbarning "Tabqati Akbariy" asari ham fors tilidagi muhim kitobdir.

(2) Tarjimonlik

Akbar davridagi adabiy taraqqiyotning eng ajoyib ishi hind diniy va tarixiy matnlarining fors tiliga tarjimasi bo'ldi. Akbar alohida tarjima bo'limini tashkil qildi. Mahabharata, Atharvaveda, Ramayana, Lilavati, Rajatarangini, Nal-Damayanti, Kaliyadaman va boshqalar uning davrida turli olimlar tomonidan tarjima qilingan. Bu fors va hind adabiyotining o'zaro sintezi edi.

(3) Sanskrit va hind tillarini yuksaltirish

Sanskrit adabiyoti Akbar davrida yaratilgan. Hind tilida ham buyuk asarlar yaratilgan. Birbal, Raja Mansingx, Narxari va Harnath saroyda yashab, hind adabiyotini boyitgan. Hatto saroydan tashqarida ham ko'plab olimlar hind adabiyotini targ'ib qilishgan. Tulsidas va Surdas tomonidan yozilgan matnlar hind adabiyotining poydevori hisoblanadi. Mahesh Thakur Akbar hukmronligi tarixini sanskrit tilida yozgan. Jayn olimi Padma Sundar "Akbar Shohi Shringardarpan", Jain Acharya Siddxachandra "Bhanuchandra Charitra" asarini yozgan. Shu tariqa, Akbar davri hind va sanskrit adabiyoti taraqqiyoti nuqtai nazaridan oltin davr bo'ldi.[8]

Jahongir davridagi taraqqiyot

Jahongir davrida me'morchilik juda kam rivojlangan. Jahongir musiqa va rassomchilikka juda qiziqardi. Jahongir davridagi eng mashhur bino imperator Nur Jahon tomonidan qurilgan Itmad - ud - daula qabridir. Jahongir rasm chizishga juda qiziqardi. Uning saroyining asosiy rassomlari Abul Hasan, Og'a Rizo, Ustod Mansur, Manohar, Madhavdas, Govardxon, Vashandas va Madhav edi. Bu davr rasmlari tabiat va dunyoviy belgilar bilan bog'liq edi. Gullar, barglar, qushlar, fillar, otlar, Ovchilik va hokazo suratlar ham topilgan.

Jahongir davrida ham jiddiy adabiy yuksalishlar yuz berdi. Jahongirning o'zi tarjima holi sifatida "Tuzuk-e-Jahangiri" nomli kitob yozgan. Bunda zamonaviy adabiy - badiiy va tarixiy faktlarning qiziqarli tavsifi berilgan. O'z davrining ko'zga ko'ringan allomalari va ularning asarlari: Mavtmidxonning "Iqbol-namo-i-Jahangiri", Xoja Kamgarning "Massare Jahongiriy", Niamat Allohning "Makanzam-i-afg'oniy" va Muhammad Qosim Firishtaning "Tarix - Ekarishta" asaridir.

Shohjahon davridagi taraqqiyot

Shoh Jahon ta'limni yaxshi ko'rar edi. Olimlarga mukofot va stipendiyalar berib ta'limni yoygan va ilm-ma'rifatni rag'batlantirgan. Dehlida madrasa qurdirdi va ko'plab eski madrasalarni ta'mirladi. Katta o'g'li Darashikoh olim va yozuvchi edi. U hindlarning ko'plab matnlarini fors tiliga tarjima qilgan.

Shoh Jahon me'morchilikni rivojlantirishda ajoyib ishlarni amalga oshirdi. Ashirvadi Lal Srivastavaning fikricha, "Shoh Jahon davrini faqat san'at va me'morchilik nuqtai nazaridan ham oltin asr deb atash mumkin". Shoh Jahon tomonidan qurilgan asosiy binolar Agra shahridagi Toj Mahal, Moti masjidi, Jama masjidi va Dehli Qizil qal'asi edi. Qizil qal'aning "Taxt-e-Taus" ulug'vorligining ramzi edi.

Shoh Jahon davrida rasm chizish odatdagi sur'atda davom etdi. Bu davrning taniqli rassomlari Mir Hoshim, Fakir Ulla, Chitramani va Anum edi.

Shohjahon davrida fors va hind adabiyoti sohasida ham ajoyib taraqqiyot kuzatildi. Forscha "Badshahnoma", "Solih" va boshqalarning buyuk asarlari Abdul Hamid Lahoriy tomonidan yozilgan. Bu hind adabiyotining yuksalishi nuqtai nazaridan ijodiy davr edi. Shoh Jahon davrida yozilgan hind adabiyotining mashhur asarlari: Sundar Kavirayning "Sunder Shringar", Senapatining "Kavitt Ratnakar", Kavindraning "Kavindra Kalpataru" va boshqalar. Bundan tashqari, Chintamani Jagannath Pandit, Matiram va boshqalar. Shoh Jahon saroyida lavozimlar qo'lga kiritildi. Vixari o'sha davrning buyuk hind shoiri edi va "Bixari Satsay" hind adabiyotining noyob kitobidir. Shu tariqa, Shoh Jahon davrida fors va hind adabiyotida katta yuksalish yuz berdi va shu nuqtai nazardan bu davr "Oltin asr" ga aylandi.

Aurangzeb davridagi taraqqiyot

Aurangzeb Islomning sodiq izdoshi bo'lgan, shuning uchun u badiiy rivojlanishga qiziqmagan. U san'atni butunlay taqiqladi.

Aurangzeb adabiyot taraqqiyoti bilan qiziqmasa ham, fors tilidagi matnlar olimlar tomonidan yashirincha yozilishida davom etgan. Bu davrdagi yirik olimlar va ularning asarlari quyidagilardan iborat: Xofixonning "Muntaxb - ul-luvob", Mirzo Muhammadning "Olamgirnoma", Muhammad Saqiyning "Nueke Dilkushon"; Ishvardosning "Futahat-e-Olamgiri" va Sujanraiyning "Ashqal-ul-tavorix" asari. Aurangzeb davrida hind adabiyoti sohasida sezilarli taraqqiyot kuzatilmadi.

XULOSA

Qisqacha xulosa qiladigan bo'lsak Boburiylar imperiyasi (1526-1857) Hindiston yarim orolining madaniy tarixida juda muhim davr edi. Bobur 1526 yilda Panipatdagi birinchi jangda Dehli sultoni Ibrohim Lodiy ustidan g'alaba qozonib, Boburiylar imperiyasiga asos solgan. Bu davrda rassomlik, to'qimachilik, adabiyot, she'riyat, me'morchilik kabi san'at rivojlandi. Sanoqsiz adabiyot asarlari turli xil rassomlar asosiy qismi Boburiylar shohlari va shahzodalari tomonidan yaratilgan.

Boburiylar davrida fors tilida ko'plab adabiy asarlar yaratilgan, chunki rasmiy va saroy tili bo'lgan. Boshqa mintaqaviy tillarda ham adabiy yuksalish davri kuzatilgan. Bunga sabab bo'lgan ko'plab omillar bor edi va ulardan biri mahalliy tillarda va'z qilgan so'fiy va Bhakti avliyolari edi. Yana bir omil shundaki, ko'plab Boburiylar shohlari adabiy asarlarga homiylik qilgan. Imperator Bobur bir qancha she'rlar yozgan va uning "Boburnoma" memuar asari olimlar tomonidan keng e'tirof etilgan. U turk tilida yozilgan, ammo keyinchalik bir qancha tillarga tarjima qilingan. Forsdan Hindistonga hijrat qilgan ko'plab yozuvchi va shoirlar ham adabiyotning o'sishida muhim omil bo'lgan.

Boburiylar hukmronligi davrida adabiyot ko'plab so'f va tarjima asarlar yaratilishi bilan keskin rivojlandi. Fors tili bilan bir qatorda sanskrit, hind, urdu va boshqa mintaqaviy tillardagi adabiyotlar ham yaratilgan. Yangi adabiy asarlar va uslublar bilan boshqa tillarning mavqei ham ko'tarildi. Bu adabiy taraqqiyot Boburiylar podshohlari va shahzodalari, yozuvchilari va oddiy odamlarning homiyliги tufayli amalga oshirildi. Ushbu adabiy kompozitsiyalar xazinasi bo'lajak yozuvchilar uchun yo'l ochib kelmoqda.

Reference

1. Zahiriddin Muhiddinov: "Bobur Mirzo"-Andijon.: "ANDIJON NASHRIYOTMATBAA"n-2005y
2. Alam, Muzaffar; Subrahmanyam, Sanjay, eds. (1998). The Mughal State, 1526-1750. Oxford University Press. ISBN 978-0-19-563905-6.
3. Thackston Jr., W.M., The Baburnama, (New York) 2010.
4. Balabanlilar, Lisa (2012). Imperial Identity in the Mughal Empire: Memory and Dynastic Politics in Early Modern South and Central Asia. London: I.B. Tauris.
5. Gascoigne, Bamber The Great Moghuls (London) 1971. (Last revised 1987)
6. Gommans, Jos Mughal Warfare (London) 2002
7. Gordon, Stewart. When Asia was the World: Traveling Merchants, Scholars, Warriors, and Monks who created the "Riches of the East" Da Capo Press, Perseus Books, 2008. ISBN 0-306-81556-7.
8. Hasan, Mohibbul (1985). Babur: Founder of the Mughal Empire in India. New Delhi: Manohar Publications.